



Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag til vedtak i sak 162/20 – Fylkesbudsjett 2021 – 2024:

Forslag til vedtak:

1. Fylkestinget vedtar driftsbudsjettet for 2021 og planleggingsrammer for årene 2022-2024 iht. følgende budsjettskjemaer:

- §5-4 Bevilgningsoversikt - drift (1A)
- §5-4 Sum bevilgninger - drift, netto (1B)

Innenfor rammeområdene er det lagt til grunn avvikling og utfasing av ulike driftstilskudd, tilskuddsordninger mv., slik det framgår av tabellen i saksframlegget, med endringer som fremkommer i tabellen under (mill. kroner):

Fylkesbudsjett 2021				
	2021	2022	2023	2024
Voksenopplæring	14,00	17,00	19,00	19,00
Helserådgiver	1,30	0,00	0,00	0,00
Næringstiltak (inkl. BIO-midler)	5,00	5,00	5,00	5,00
Ungt Entreprenørskap	1,10	2,20	2,20	2,20
Samhandling NTNU	1,00	1,00	1,00	1,00
Innovasjonsselskaper	4,00	4,00	4,00	4,00
Forsvarskoordinator	0,45	0,45	0,45	0,45
Vitensenteret	0,70	1,00	1,30	1,30
Kollektiv	10,00	0,00	0,00	0,00
Bruer (kapitalkostander)	2,50	5,00	5,00	5,00
Økte kapitalkostnader pga. mindre overføring til investering		1,50	1,50	1,50
Kulturkort for ungdom	1,00	0,00	0,00	0,00
VOFO	1,00	1,00	1,00	1,00
Sum	42,05	37,15	39,45	39,45
Avsetning til store arrangementer	-1,00			
Økt ramme i overføring (Legger ikke KS sin beregning til grunn)	-10,00	-32,15	-33,45	-31,45
Mindre overføringer investering	-28,05			
Reduksjon i bruk av konsulent/innleie (rådmannen fordeler dette på de ulike sektor)	-3,00	-5,00	-6,00	-8,00
Sum inndekning	-42,05	-37,15	-39,45	-39,45

2. Det etableres et nytt klimafond for Innlandet fylkeskommune. Gjenstående beløp på tidligere ENØK-fond, fond knyttet til Grønt skifte og Grønn politikkutforming, samt Elbil/ladeinfrastruktur overføres til klimafondet.
3. Fylkesrådmannen legger fram en egen sak for fylkestinget om konsekvensene av at fylkeskommunen avslutter sitt driftstilskudd til folkehøgskolene.
4. Fylkestinget vedtar investeringsbudsjettet for 2021 og planleggingsrammer for årene 2022-2024 iht. følgende budsjettskjemaer: - §5-5 Bevilgningsoversikt - investering (2A) - §5-5 Bevilgningsoversikt - investering (2B), med følgende endringer (mill. kroner):

Endringer i investeringsbudsjettet

	2021
Økte fylkesveginvesteringer	100,00
<u>Finansiert ved:</u>	
Bruk av lån	83,35
Mvakompensasjon	16,65
Sum finansiering	100,00
Redusert overføring fra driftsbudsjettet	-28,05
<u>Finansiert ved:</u>	
Bruk av lån	28,05

5. Fylkestinget godkjenner et låneopptak på kr 583.643.333 med en avdragstid på inntil 30 år – til finansiering av investeringer i 2021.
6. Fylkesrådmannens viderefordeling av fylkestingets vedtatte budsjetttrammer skal baseres på de mål, premisser og føringer som framgår av fylkesbudsjettet.

Kompetanse

S. 80 «Bidra til utvikling av gode og relevante kompetansetilbud i Innlandet» foreslås ny tekst (avsnittene Fleksibel etter- og videreutdanning, integrering og karriereveiledning erstattes av denne teksten):

Voksenopplæring i Innlandet

De tidligere fylkeskommunene har hatt en ulik organisering av fylkeskommunens voksenopplæring. Enkeltindivider og virksomheter vil ha et økende behov for å tilegne seg kunnskap gjennom hele livet. Dette slås blant annet fast av utredningen Lærekraftig utvikling NOU 2019:12. Her etterlyses en kompetansemodell for læring hele livet. Distriktsmeldingen - Meld. St. 5 (2019-2020) peker på at tilgjengelige og relevante utdanningstilbud vil være sentralt for å styrke rekruttering av relevant kompetanse for både næringslivet og offentlig sektor. Kompetansereformen - Meld. St. 14 (2019-2020) innstiller på at ingen skal gå ut på dato på grunn av manglende kompetanse og at gapet mellom hva arbeidslivet trenger av kompetanse, og den kompetansen arbeidstakerne faktisk har må tettes. Den foreslår blant annet (...) at en kobling mellom tilbud om og etterspørsel etter

kompetanseutvikling må sikres. Utredningen Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn NOU 2020:12 peker på at utdanningssystemet spiller en sentral rolle for tilgangen på framtidig arbeidskraft for næringslivet, og at det er behov for fleksible etter- og videreutdanningstilbud for å styrke distriktene.

I sum peker sentrale offentlige dokumenter, og nasjonens politikk, i retning av et skifte i synet på utdanning og kompetanseheving fra «læring først – så arbeid» til «læring hele livet». Her skal fylkeskommunen spille en aktiv rolle. Vi har derfor satt av egne midler til voksenopplæring samt kompetanseheving, utvikling og innovasjon gjennom målrettet arbeid med etter- og videreutdanning.

Utdanningssentrene og karrieresenterne har gjennom flere år levert ulike typer av etter- og videreutdanning. De spiller en viktig rolle som megler, motor og møteplass i sine regioner. Disse driftes i dag på ulike måter, er ulikt organisert, har forskjellig eierskap og har ulike porteføljer, men en fellesnevner er at de alle har vokst fram ut fra et lokalt behov.

Fylkeskommunen skal satse videre på disse ulike sentrene slik at de er med på å utvikle Innlandet. Det er naturlig å bygge på den strukturen som per i dag finnes i de to gamle fylkene selv om det har vært ulikt organisert. Sak som fremmes for fylkestinget i april om videre organisering av voksenopplæring skal belyse hvordan dette kan ivaretas videre i Innlandet. Det er viktig å ta vare på kompetansemiljøene som er bygget opp når vi nå skal finne en felles modell.

s. 85 Avsnitt «Helserådgivere – avvikle ordningen» endres til: Helserådgivere og e-helsetjeneste

Helsesykepleiertjenesten i videregående opplæring er et lovpålagt kommunalt ansvar. Helsesykepleierne i tidligere Hedmark er ansatt ved helsestasjonene i kommunene, og har fast kontortid ved de videregående skolene. Oppland fylkeskommune har hatt helsesykepleiere ansatt ved de videregående skolene, gjennom avtaler om 50/50 kostnadsdeling for lønnskostnader med vertskommunene. Kommunelegen er faglig ansvarlig for helsesykepleierne, mens rektor er arbeidsgiver.

Oppland fylkeskommune har hatt en årlig kostnad på 2,8 mill. kr til helserådgiverfunksjonen. Dersom Opplandsmodell skal implementeres i hele Innlandet vil dette medføre en årlig kostnad på om lag 6,2 mill.kr, dvs. en økning på 3,4 mill. kr. Fylkesrådmannen mener det ikke er økonomisk forsvarlig å prioritere fylkeskommunale midler på å styrke kommunale oppgaver. Ordningen med medfinansiering av ordningen blir videreført i 2021 for å sikre en god omstilling. Det budsjetteres ikke med medfinansiering fra fylkeskommunen fra 2022.

De berørte ansatte skal ivaretas på en god måte, og fagorganisasjonene vil involveres i dette arbeidet. Dialogen med kommunene må også ivaretas i denne overgangen for å sikre en fortsatt god tilstedeværelse for helserådgiverne ute på de videregående skolene.

I samarbeid med kommunene som drivere av skolehelsetjenesten vil fylkeskommunen som skoleeier se på mulighet for å utvikle en pilot for et lavterskeltjenestetilbud med helsepersonell som psykolog og helsesykepleier i en sikker digital kanal til elever/rettighetsungdom i videregående skole. I denne kanalen kan også andre som er i teamet rundt eleven inngå. Det kan gjelde blant annet gjelde NAV-veileder, miljøarbeider og sosialfaglig rådgiver, men også andre ressurser. Kanalen skal kunne videreformidle kontakt til elevtjenesten i den videregående skolen.

Det utarbeides en oversikt over kostnader og tilbud som i dag inngår i skolehelsetjenesten som grunnlag for videreutvikling av E-helsetjenestetilbud og styrking av elevtjenesten ved de videregående skolene. Utvalg for utdanning arbeider videre med dette og involveres i beslutninger knyttet til videreutvikling av e-helsetjenestetilbud og styrking av elevtjenesten ved de videregående skolene.

s. 85 Skolestruktur

Vi trenger utvikling i hele Innlandet og for å møte framtidig kompetansebehov og innovasjon både innenfor offentlige og private virksomheter, er det viktig å satse på en desentralisert struktur. Tilstedeværelse i alle deler av fylket er viktig for å ha god oversikt og dialog om det den enkelte region trenger av kompetanse.

Dette må sees i sammenheng med desentraliserte høyskole- og universitetstilbud og et framtidig behov for kompetanseheving. Vi trenger også mer forsknings- og utviklingsaktivitet i alle deler av fylket.

Struktur for videregående skoler og skolesteder i Innlandet skal derfor ligge fast og det skal ikke legges ned noen skole eller skolested i inneværende fylkestingsperiode. Budsjettmessige kutt innen kompetanse tas om nødvendig på tilbudsstruktur eller andre deler av virksomhetsområdet.

s. 86 Voksenopplæringsforbundet (VOFO) Det fylkeskommunale tilskuddet til Voksenopplæringsforbundet på 0,97 mill. kroner opprettholdes.

s. 86 «Redusert ramme voksnes læring» avsnittet strykes.

Kultur

s.101 Avvikling av driftstilskudd til bob- og akebanen i Øyer, overskrift uendret etterfølgende tekst i avsnittet endres til: Rammeområdene næring og kultur samarbeider om å finne en løsning med bevilgning for inntil 1 mill.kr innenfor tilgjengelige midler i 2020. Saken legges fram for fylkesutvalget.

s. 102 «Avvikling av ordningen med kulturkort» endres til Kulturkort og Ung i-prosjektene

Fylkeskommunen ser betydningen av en målrettet satsing på ungdomstiltak. Det er nødvendig å jobbe med denne gruppa på ulike områder. Dette vil være positivt for Innlandet og i tråd med Innlandsstrategien. Ungdommens fylkesting må kobles tett på i arbeidet med utvikling av ungdomssatsingen i Innlandet. Fylkeskommunen ser at kulturkortet er en viktig ordning som gir ungdom gode kulturopplevelser og videreføres derfor i 2021 for å fases over i en felles ordning for hele Innlandet fra 2022.

Fylkestinget ber utvalg for kultur se på og sammenstille en sak som belyser erfaringene fra de to tidligere fylkeskommunene når det gjelder kulturkort og Ung i-prosjektene. Utvalget gir fylkestinget en anbefaling for videre bruk av midlene som ligger inne til Ung i-prosjektene når de utgår. Saken legges fram for fylkestinget senest oktober 2021.

Fylkesveger

s. 105 «Bruer» teksten endres til:

Av de ca. 1230 bruene er 50 % av eldre enn 50 år. De rutinemessige inspeksjonene av bruene har over tid vist at tilstanden har hatt en negativ utvikling. I noen tilfeller er det behov for omfattende tiltak for å øke standarden på brua. Det største vedlikeholdsbehovet er knyttet til betongrehabilitering. Det er også et stort behov for å bytte ut bruerekkverk som er nedslitt og utdatert sikkerhetsmessig.

Forfallet vil eskalere hvis vi ikke setter i verk tiltak raskt. Det handler om synlig armering, sprekker, forvitring, manglende eller dårlig rekkverk. Trafikksikkerheten er også viktig med tanke på bruvedlikehold. Det er ofte trangt på ei bru fra før- og etterkrigstiden. Faren for ulykker er stor. Det er et sterkt behov for investeringer i vitale konstruksjoner for å forebygge totalhavari og kostbare nybygg. Fylkeskommunen vil i 2021 låne 100 millioner kroner til bruvedlikehold. Mange bruer, inkludert de store bruene over Glomma, har så stort vedlikeholdsbehov at dette må behandles særskilt i investeringsbudsjettet. Dette tas opp i forbindelse med utarbeidelse av nytt handlingsprogram for fylkesveger og i arbeidet med bruprogram for Innlandet.

Kollektivtransport

s. 113 Rammereduksjon endres til:

Det foreslås en rammereduksjon på 5 mill. kroner i 2021. I tillegg vil det bli økte kostnader knyttet til miljøkrav i anbudskontraktene for Lillehammer og Nord-Gudbrandsdalen med oppstart 1.7.21 og 1.1.22. Økningen er beregnet til ca. 7 mill. kroner på årsbasis. Eksisterende anbudskontrakter om rutegående transporttjenester med krav om bruk av fossilfri diesel vil også bli dyrere pga. veibruksavgiften som ble innført 1.7.2020 og en generell økning i drivstoffindeksen i kontraktene.

Ved å unngå det store nedtaket på av kollektivtilbudet gir det muligheter for gode og bedre løsninger for spredtbygde strøk der ordinære rutebusser har for dårlig trafikkgrunnlag. Dette vil også kunne bidra til opprettholdelse av marginale rutetilbud, etablering av pendlerruter samt for mating av ekspressruter fra etablerte knutepunkter. Det vil bli lagt opp til å gjennomføre de nødvendige endringene på en slik måte at det i størst grad blir mulig å opprettholde målet om et høyt antall kollektivreisende.

Næringsutvikling og internasjonalt arbeid

s. 120 «Driftsstøtte» endres til: Innovasjon og opplæring

Fylkeskommunen er avhengig av gode samarbeidspartnere for å lykkes. Vi ønsker derfor å opprettholde tilskudd til samhandling med NTNU, Vitensenteret og Ungt Entreprenørskap med forventning om at det kommer våre utdanningsinstitusjoner og andre relevante aktører i Innlandet til gode.

Erfaringen med å utvikle sterke innovasjonsaktører for å skape vekst videreutvikles. Vi ønsker å bidra til sterke innovasjonsselskaper som jobber operativt med å skape innovasjon og vekst i næringslivet i hele Innlandet. Det legges opp til driftsstøtte på til sammen 4 millioner kroner til Klosser, Skåppå og Total Innovation.

s.120 Nytt avsnitt: Forsvarskoordinator

Innlandet er et viktig vertsfylke for forsvaret. Fylkeskommunen vil i samarbeid med vertskommuner bidra til å utvikle fylket som et sentralt vertsfylke for framtidens forsvar, og utnytte de synergier dette kan gi. Det er to hovedsatsinger, hvor det ene er knyttet til cyberforsvaret, og det andre til hæren og HV.

Fylkeskommunen har en egen personressurs som jobber opp mot cybersatsingen og cyberforsvaret, (Lillehammer) og vi har støttet forsvarskoordinator som er knyttet til hærkommunene (Åmot og Elverum).

Det avsettes tilskudd for å videreføre arbeidet med en forsvarskoordinator. Den vil fortsatt være knyttet til de nevnte hærkommuner, men en tar sikte på å etablere et forsvarsforum for alle kommuner i Innlandet som har forsvarsvirksomhet i løpet av 1.halvår 2021. Det legges opp til at forsvarskoordinatoren blir sekretær for dette og fylkesrådmannen vil komme tilbake med en egen politisk sak om det.

s. 120 «Fylkeskommunale næringsutviklingsmidler – redusert ramme» erstattes av Fylkeskommunale næringsutviklingsmidler:

Fylkeskommunale næringsutviklingsmidler på 5,0 mill. kroner fordeles mellom de ulike ordningene, og vi vil særlig peke på behovet for BIO-midler i tillegg.

2020 har vært et spesielt år som har vist viktigheten av å kunne stille opp med midler til ulike kommuner og næringer i ulike deler av Innlandet når korona rammet også vår del av verden. Situasjonen er fortsatt usikker inn i 2021 og det viktig at fylkeskommunen kan bidra med midler om det skulle bli behov for nye tiltak for å sikre sysselsetting.

s. 120 Bredbånd endres til:

I Hedmark og Oppland har det de siste årene vært satset tungt på bredbånd, både fra kommuner, fylkeskommuner og statlig hold. For 2020 har Innlandet fylkeskommune forvaltet 85 mill. kroner til dette formålet, hvorav 10 mill. kroner er fylkeskommunale midler. Selv om det er satset stort på bredbåndsutbygging, er det fortsatt behov for offentlig bidrag for at alle skal få høyhastighetsbredbånd. Det øremerkes 15 millioner kroner til bredbåndsutbygging, finansiering skjer ved ekstra utbytte fra Eidsiva 2020. Dette forutsetter positive vedtak i Oppland og Hedmark fylkeskraft.

s. 117 etter tekst om «Tett samarbeid mellom FOU-miljøer, næringsliv og offentlige aktører» Ny tekst: Nærings- og samfunnsutvikling – desentralisering fylkeskommunen

Vi legger en desentralisert tenking til grunn for vår samfunnsutvikling, og vi er opptatt av å utvikle alle deler av fylket. Vi skal se mulighetene i fylket på tvers av kommunegrenser, sektorer og forvaltningsnivåer. Når deler av fylket vårt har både større folketallsnedgang enn andre og samtidig større avstander til fylkeshus og andre sentrale funksjoner, må vi gjøre tiltak for å snu utviklinga.

Folka i Innlandet er sammen med våre naturgitte fortrinn den viktigste ressursen vi har. Innlandet skal videreutvikles gjennom erfaring, kunnskap og kompetanse. Alle regionene skal gis redskaper til å dyrke sine fortrinn. Både byene og bygdene skal utvikles. Derfor er næringsutvikling kjernen i utviklingen av Innlandet, og Innlandsstrategien definerer de viktige områdene for næringssatsing i fylket. Dette ligger til grunn i satsingen framover.

Vi ser at deler av fylket har større folketallsnedgang og utfordring med avstander enn andre deler av fylket og vi ønsker å gjøre tiltak for å motvirke dette. Kommunene og regionene trenger støtte og kompetanse på nærings- og samfunnsutvikling. Det er derfor viktig at virkemiddelapparatet (som innovasjonsselskaper, næringshager med mer) er tilgjengelig i regionene. Det er også viktig at fylkeskommunen utreder hvordan en på samfunnsutvikling- og næringsområdet kan styrke sin synlighet og tilgjengelighet ute i regionene. Fylkeskommunen vil utrede nærmere hvordan arbeidet med innovasjons- og næringsutvikling med tilstedeværelse i alle regionene fra 2022 kan styrkes. Det anbefales imidlertid at ressursene knyttes til det eksisterende innovasjonssystemet. I tillegg bes det om at ressursene bidrar til å sikre tettere samhandling mellom kommunene og fylkeskommunen med mål om verdiskaping med en bærekraftig ressursforvaltning som gir utvikling og nye arbeidsplasser. Denne utredningen gjennomføres i 2021.

Administrasjon og fellestjenester

s. 139 Nytt eget avsnitt etter «Politisk virksomhet»: Konsulentbruk

For å beholde og utvikle egen kompetanse skal det brukes minst mulig eksterne konsulentressurser i Innlandet fylkeskommune. Utstrakt innleie av rådgivere/konsulenter vil føre til en organisasjon som ikke har den nødvendige kompetansen til å gjennomføre prosjektene som blir satt i gang. Utvikling av egen kompetanse er nødvendig for å videreutvikle organisasjonen i en ønsket retning og med lokal og regional forankring.

Framtidige budsjettprosesser

For å få til en god og ryddig budsjettprosess, med reelle medvirkningsprosesser for tillitsvalgte, samarbeidsaktører, folkevalgte og andre interessenter bør følgende tidsplan legges til grunn:

- Juni: Fylkestinget inviteres til å gi overordnede innspill til Fylkesbudsjett.
- Oktober: Fylkesutvalget orienteres om fremlagt statsbudsjett og videre budsjettprosess.
- Første uka i november: Fylkesrådmannen presenterer forslag til Fylkesbudsjett.
- Det avholdes åpen høring hvor organisasjoner, grupperinger og andre berørte som har interesser i en sak, kan melde seg på og legge fram sine synspunkter for fylkesutvalget.
- Partipolitiske spørsmål til fylkesrådmannens forslag til Fylkesbudsjett sendes inn, og svar sendes fortløpende til alle fylkestingets medlemmer.
- Partienes endringsforslag til Fylkesbudsjett legges fram i innstillende fylkesutvalg og legges ut til alminnelig ettersyn i minst 14 dager i tråd med kommuneloven.
- Fylkestinget behandler og vedtar Fylkesbudsjettet i desember.